

POLITECHNIKA POZNAŃSKA

Wydział Architektury

ul. Nieszawska 13A, 61-021 Poznań, tel. +48 61 665 3301, fax +48 61 665 3300

e-mail: office_darf@put.poznan.pl, www.architektura.put.poznan.pl

KARTA OPISU MODUŁU ZAJĘĆ

Nazwa modułu/przedmiotu		Kod	
TEORIA PROJEKTOWANIA URBANISTYCZNEGO PROJEKTOWANIE URBANISTYCZNE		A_K_1.4_003	
Kierunek studiów	Profil kształcenia (ogólnoakademicki, praktyczny)	Rok / Semestr	
ARCHITEKTURA	ogólnoakademicki	II/4	
Specjalność	Przedmiot oferowany w języku:	Kurs (obligatoryjny/obieralny)	
-	polskim/angielskim	obligatoryjny – wykład obieralny – projekt	
Godziny		Liczba punktów	
Wykłady: 30 Ćwiczenia: - Laboratoria:- Projekty / seminaria: 45		2+4=6	
Stopień studiów:	Forma studiów (stacjonarna/niestacjonarna)	Obszar(y) kształcenia	Podział ECTS (liczba i %)
I	STACJONARNE	NAUKI TECHNICZNE	6 (100%)
Status przedmiotu w programie studiów (podstawowy, kierunkowy, inny)		(ogólnouczelniany, z innego kierunku)	
kierunkowy		ogólnouczelniany	
Odpowiedzialny za przedmiot:		Wykładowca:	
dr hab. inż. arch. Robert Ast		dr inż. arch. Krzysztof Borowski	
e-mail: robert.ast@put.poznan.pl		e-mail: krzysztof.borowski@put.poznan.pl	
Wydział Architektury		Wydział Architektury	
ul. Nieszawska 13 A, 61-021 Poznań		ul. Nieszawska 13 A, 61-021 Poznań	
tel.: 061 665 32 90		tel. 61 665 32 70	
Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych:			
1	Wiedza:	<ul style="list-style-type: none">• student ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę ogólną obejmującą kluczowe zagadnienia z zakresu kompozycji urbanistycznej i podstaw projektowania urbanistycznego,• student ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu teorii urbanistyki,• student ma podstawową wiedzę niezbędną do rozumienia społecznych, ekonomicznych, prawnych i pozatechnicznych uwarunkowań rozwoju urbanistycznego miasta• student ma podstawową wiedzę w zakresie kierunków studiów powiązanych ze studiowanym kierunkiem studiów• zna podstawowe metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu prostych zadań inżynierskich z zakresu podstaw projektowania urbanistycznego	
2	Umiejętności:	<ul style="list-style-type: none">▪ student potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych, właściwie dobranych źródeł, potrafi integrować informacje, dokonywać ich interpretacji, a także wyciągać wnioski oraz formułować i uzasadniać opinie,▪ student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić istniejące rozwiązania przestrzenne w zakresie podstaw projektowania urbanistycznego▪ student potrafi zaprojektować wybrane elementy prostych zespołów urbanistycznych o charakterze małych lokalnych przestrzeni o podstawowych funkcjach▪ student potrafi dokonać krytycznej analizy sposobu funkcjonowania i ocenić — zwłaszcza w powiązaniu ze studiowanym kierunkiem studiów — istniejące rozwiązania techniczne, w szczególności urządzenia, obiekty, systemy, procesy, usługi,▪ student potrafi dokonać identyfikacji i sformułować specyfikację zadań praktycznych w zakresie	

		<p>podstaw projektowania urbanistycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ student potrafi zaprojektować mieszkaniowy zespół urbanistyczny o charakterze mieszkaniowym i usługowym,
3	Kompetencje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> ▪ potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role, ▪ prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy w zakresie różnych sytuacji przestrzennych w skali małego zespołu urbanistycznego i w skali architektonicznej, T1A_K05 ▪ student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie, potrafi inspirować i organizować proces uczenia się innych osób, ▪ student ma świadomość i rozumie pozatechniczne aspekty i skutki działalności inżynierskiej, w tym jej wpływu na środowisko i związanej z tym odpowiedzialności za podejmowane decyzje,

Cel przedmiotu:

1. poznanie genezy i rozwoju podstawowych elementów krystalizujących przestrzeń miejską – placu, ulicy, kwartału urbanistycznego oraz podstawowych czynników miastotwórczych,
2. poznanie współczesnych zagadnień i elementów teorii projektowania urbanistycznego oraz przyszłościowych wizji rozwoju zespołów urbanistycznych w różnych skalach,
3. poznanie formalno-prawnych uwarunkowań projektowania urbanistycznego w miastach i gminach,
4. poznanie podstawowych instrumentów i narzędzi projektowania urbanistycznego, standardów i wskaźników urbanistycznych oraz ich roli w kształtowaniu zespołów urbanistycznych,
5. poznanie narzędzi i technik analizowania przestrzeni zurbanizowanej – inwentaryzacji urbanistycznej z waloryzacją, stosowanych w projektowaniu urbanistycznym (Indaganda Urbanistyczna),
6. poznanie nowoczesnych metod projektowania urbanistycznego w kreatywnym podejściu do zagospodarowania przestrzeni gmin,
7. poznanie współczesnych doktryn urbanistycznych od Karty Ateńskiej, poprzez Nową Kartę Ateńską do Karty Nowego Urbanizmu,
8. poznanie uwarunkowań i zasad wymiarowania przestrzeni zurbanizowanej,
9. rozpoznanie cech, różnorodności i zależności funkcji w mieście – mieszkanie, handel i usługi, sport i rekreacja, praca, transport,
10. rozpoznanie podstawowych elementów infrastruktury technicznej miasta,
11. poznanie systemów ekologii i inżynierii komunikacji w mieście - klasyfikacja układów,
12. celem opracowywania projektu osiedla mieszkaniowego, jest zapoznanie się z uwarunkowaniami i problemami związanymi z procesami urbanistycznymi i planistycznymi,
13. Przedmiot umożliwia poznanie i nabycie umiejętności stosowania zasad projektowania urbanistycznego w zakresie kształtowania prostych struktur przestrzennych – małego zespołu mieszkaniowego z usługami,
14. zdobycie umiejętności projektowania zespołu urbanistycznego w zakresie analiz urbanistycznych, definiowania założeń programowo-przestrzennych i tworzenia optymalnej koncepcji zagospodarowania i zabudowy terenu, z uwzględnieniem zasad kompozycji urbanistycznej i kształtowania optymalnego wizerunku miasta,
15. Projekt składa się z części opisowej (raport o miejscu) i graficznej: zapis funkcji i sposób zabudowy terenu z wizualizacją. Projekt uwzględnia dwie fazy – studialną i koncepcyjną z bilansem funkcjonalnym powierzchni terenu w ujęciu procentowym,

Celem ćwiczeń jest wykonanie projektu koncepcyjnego zabudowy wybranego terenu w skali 1:1000 z przeznaczeniem na mały zespół mieszkaniowy z usługami, przestrzenią publiczną, zielenią i komunikacją. Przewidywany zespół ma mieć powierzchnię ok.10ha i ok. 1000 mieszkańców. Przewiduje się różne typy zabudowy jednorodzinnej o niskiej intensywności: zabudowa jednorodzinna, wielorodzinna, bliźniacza, szeregowa, atrialna, dywanowa i kwartałowa, jak i różne typy usług podstawowych: handel, gastronomia, szkoły, przedszkola, ośrodki zdrowia itd. Koncepcja szczegółowa-zagospodarowania i urządzenia wybranego fragmentu przestrzeni publicznej np. placu z zabudową otaczającą opracowywana jest w skali 1:200, 1:250 (realizacyjnej urbanistycznej), z wizualizacją, widokami perspektywicznymi i detalem urbanistycznym,

Efekty kształcenia

Wiedza:

Efekty kierunkowe		student, który zaliczył przedmiot,	Odniesienie do obszarowych efektów kształcenia
W01	AU1_W02	ma podstawową wiedzę o trendach rozwojowych z zakresu projektowania urbanistycznego	P6S_WG
W02	AU1_W18	zna podstawowe metody, techniki, narzędzia i materiały stosowane przy rozwiązywaniu zadań inżynierskich z zakresu projektowania urbanistycznego	P6S_WG

Umiejętności:

U01	AU1_U21	potrafi, rozumiejąc wzajemne relacje obiektu i otoczenia, dokonać identyfikacji istniejących zasobów funkcjonalno-przestrzennych, dokonać ich ewaluacji oraz sformułować odpowiednie wnioski dotyczące możliwych przekształceń w skali urbanistycznej;	P6S_UW
U02	AU1_U22	potrafi zaprojektować prosty zespół urbanistyczny o funkcji mieszkaniowej w zdefiniowanym kontekście urbanistycznym wraz z wybranymi urządzeniami miejskimi	P6S_UW

Kompetencje społeczne:			
K01	AU1_K01	potrafi pracować nad wyznaczonym zadaniem samodzielnie oraz współpracować w zespole, przyjmując w nim różne role; wykazuje się w tej pracy odpowiedzialnością	-
K02	AU1_K06	potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadania; ma świadomość ważności zachowania w sposób profesjonalny; ma świadomość odpowiedzialności za wspólnie realizowane zadania, związaną z pracą zespołową	-
Metody kształcenia			
1. Wykład kursowy z prezentacją multimedialną. 2. Metoda ćwiczeniowa oparta na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy, kwerendy terenowe, zbieranie materiałów źródłowych typu mapy, zdjęcia. 3. eLearning Moodle (system wspomagania procesu dydaktycznego i nauczania na odległość).			
Sposoby sprawdzenia efektów kształcenia			
Warunki zaliczenia i sposób oceny projektu. - ocena formująca: elaborat tekstowo-rysunkowy (do opracowania w domu przez każdego z studentów) opisujący wybrane zagadnienia z teorii projektowania urbanistycznego; rozwinięcie definicji podstawowych pojęć i elementów struktury przestrzenno-funkcjonalnej miasta (ocena umiejętności syntezy wiedzy, użycia fachowych określeń i zwrotów, czytelność rysunków urbanistycznych, właściwy dobór przykładów, rycin i fotografii), format A4, stron 3, il. - ocena formująca: autorska prezentacja multimedialna na zadany temat (do opracowania w domu przez kilkuosobowe zespoły studentów) – wybrane elementy struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, np. systemy komunikacji miejskiej, strefowanie miast, systemy infrastruktury technicznej miasta, systemy zieleni miejskiej, przestrzenie i usługi publiczne, kolorystyka przestrzeni miejskich, wymiarowanie przestrzeni miejskich, detal urbanistyczny, dominanty układów przestrzennych miasta, strefy usług komercyjnych, drogi i przejścia, rzeźba w urbanistyce, dekoracja i elementy informacji miejskiej, strefy usług, sportu i rekreacji w mieście, woda w krajobrazie miasta, oczyszczanie miasta i gospodarka odpadami, wizerunek przestrzeni miejskiej (oddane na płycie CD) - ocena podsumowująca: jest średnią ocen formujących za elaborat tekstowo-rysunkowy i autorską prezentację multimedialną z uwzględnieniem frekwencji na wykładach oraz oceny zaangażowania Warunki zaliczenia i sposób oceny projektu. Istotnym kryterium oceny projektów będzie sposób podejścia do następujących zagadnień: Przeglądy cząstkowe sprawdzają stopień zaawansowania pracy studenta – pozytywne oceny z przeglądów są niezbędne do zaliczenia przedmiotu. PRZEGLĄD I Zamknięcie etapu analiz: analizy, w skalach odpowiadających tematowi. PRZEGLĄD II Przegląd zaawansowania prac nad koncepcją projektową. Przedstawienie zaawansowania prac w formie rysunkowej i tekstowej (opis na planszy). PRZEGLĄD III Przegląd zaawansowania prac i/lub obrona w grupach. Koncepcja projektowa 1:1000, przedstawione w formie rysunkowej i tekstowej (opis na planszy).			
Ocena formująca <ul style="list-style-type: none"> ▪ Przeglądy cząstkowe sprawdzające stopień zaawansowania pracy studenta – prezentacje na forum grupy, wspólna dyskusja; 2 przeglądy w ciągu semestru, z których uzyskanie ocen pozytywnych jest warunkiem zaliczenia przedmiotu, Przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0			
Ocena podsumowująca: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Końcowy przegląd na ostatnich zajęciach – wystawa projektów, których autorzy dokonują prezentacji przyjętych rozwiązań projektowych na forum grupy. Na ocenę ma wpływ: praca projektowa musi zostać wykonana zgodnie z w/w zakresem opracowania, ilość nieobecności w ciągu semestru nie może przekraczać 30%, należy uzyskać oceny pozytywne ze wszystkich przeglądów, praca projektowa musi być opracowana graficznie w sposób czytelny, estetyczny i nowatorski ostateczna ocena jest sumą ocen z przeglądów, wartości merytorycznej i graficznej projektu i aktywności podczas zajęć. przyjęta skala ocen: 2,0; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0. Uzyskanie oceny pozytywnej z modułu, zależne jest od osiągnięcia przez studenta wszystkich zapisanych w sylabusie efektów kształcenia.			
Treści programowe			
1. Geneza i rozwój podstawowych elementów krystalizujących przestrzeń miejską – placu, ulicy, kwartału urbanistycznego oraz podstawowych czynników miastotwórczych, 2. Współczesne zagadnienia i elementy teorii projektowania urbanistycznego oraz przyszłościowych wizji rozwoju zespołów			

- urbanistycznych w różnych skalach,
3. Formalno-prawne uwarunkowania projektowania urbanistycznego w miastach i gminach,
 4. Podstawowe instrumenty i narzędzia projektowania urbanistycznego, standardy i wskaźniki urbanistyczne oraz ich rola w kształtowaniu zespołów urbanistycznych,
 5. Narzędzia i techniki analizowania przestrzeni zurbanizowanej – Indaganda Urbanistyczna jako metoda inwentaryzacji urbanistycznej struktur miejskich z ich waloryzacją,
 6. Nowoczesne metody projektowania urbanistycznego w kreatywnym podejściu do zagospodarowania przestrzeni miasta,
 7. Współczesne doktryny urbanistyczne od Karty Ateńskiej, poprzez Nową Kartę Ateńską do Karty Nowego Urbanizmu,
 8. Uwarunkowania i zasady wymiarowania przestrzeni zurbanizowanej,
 9. Cechy, różnorodność i zależności funkcji w mieście – mieszkanie, handel i usługi, sport i rekreacja, praca, transport,
 10. Podstawowe elementy infrastruktury technicznej miasta,
 11. Systemy zieleni w mieście w kontekście ekologii
 12. Inżynieria układów komunikacji w mieście.

Projekt koncepcyjny zabudowy wybranego terenu w skali 1:1000 z przeznaczeniem na mały zespół mieszkaniowy z usługami, przestrzenią publiczną, zielenią i komunikacją.

Etap 1

Omówienie tematyki zajęć i wybór tematu,

Inwentaryzacja funkcjonalna terenu i orientacja lokalizacyjna wybranego terenu objętego projektem,

Analizy szczegółowe wybranego obszaru miasta. Analiza kompozycyjna, w tym: analiza widoków, analiza dominant. Analiza przestrzeni zabudowanych i wolnych, Analiza zieleni, Analiza komunikacji, Analiza wartości kulturowych, Analiza ekonomiczna.

Etap 2

Opracowanie części graficznej w formie projektu zespołu mieszkaniowego z usługami:

rzut w skali 1:1000 terenu objętego projektem z uwzględnieniem najbliższego kontekstu przestrzennego, podział działki, obrys obiektów architektonicznych - widok dachów, zieleni istniejąca i projektowana: drzewa, krzewy, trawniki, skwery, parki, drogi kołowe z miejscami postojowymi, chodniki i ciągi piesze, wyłączone z ruchu kołowego, ciągi pieszo-jezdni, placówki, miejsca koncentracji usług, przestrzenie publiczne, rysunki odręczne przedstawiające rozwój koncepcji i ważniejsze miejsca w projektowanym zespole, wizualizacje komputerowe.

Sporządzenie bilansu terenu. Opracowanie graficzne niezbędnych elementów projektu urbanistycznego, które szczegółowo definiują przyjętą koncepcję.

Etap 2

Opracowanie graficzne dowolnie wybranego detalu urbanistycznego wnętrza o charakterze publicznym, opracowanie części opisowej ukazującej główne założenia projektu,

Literatura podstawowa:

1. Borowski, K.: 2001, *Śródmiejskie transurbacje technologiczne*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań, ss. 144
2. Borowski, K.: 2003, „Urządzenie przestrzeni jako zagadnienie urbanistyczne, inwestycyjne i legislacyjne. Stan prawny na dzień 31 grudnia 2002 r.” Politechnika Poznańska, Rozprawa Nr 375, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, ss. 344, il.
3. Borowski K.: Indaganda i wskaźniki urbanistyczne. Z badań nad zbudową w kwartałach miasta Poznania. W: Planowanie przestrzenne miast i regionów, red. L.Zimowski. Ośrodek Wydawnictw Naukowych PAN, Poznań 1999.
4. Ast R.: Kształtowanie przestrzeni regionów i miast. Wybrane zagadnienia. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2001.
5. Ast R.: Rozważania dotyczące teorii i fizjonomii układów przestrzennych. Postrzeganie przestrzeni przez architekta. W: Urbanistyczne instrumenty promocji inwestycji. Materiały międzynarodowych seminariów naukowych we Wrocławiu, Rokosowie, Poznaniu 1993-1995. Studioteka „ZARYSY”, Politechnika Poznańska, Poznań 1996.
6. Bańka A.: Psychologiczna struktura projektowa środowiska, PP, Poznań 1985.
7. Chmielewski J.M.: Teoria urbanistyki w projektowaniu i planowaniu miast. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2001.
8. Cichy-Pazder E.: Humanistyczne podstawy kompozycji miast. Wybrane aspekty percepcyjne i behawioralne. Ośrodek Kształcenia Urbanistów, Politechnika Krakowska, Kraków 1998.
9. Czarnecki W.: Planowanie miast i osiedli, tom I-VI. PWN, Warszawa - Poznań 1964-1970.
10. Fikus M.: Cechy procesu projektowego w działalności twórczej i realizacyjnej. Powiązanie praktyki architektonicznej z teorią i dydaktyką. Rozprawy nr 267, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 1992.
11. Jastrzab T.: Przestrzenie publiczne we współczesnej urbanistyce i architekturze. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Rozprawa nr 381, Poznań 2004.
12. Malisz B.: Zarys teorii kształtowania układów osadniczych. Arkady, Warszawa 1981.
13. Ostrowski W.: Urbanistyka współczesna. Arkady, Warszawa 1975.
14. Tołwiński T.: Urbanistyka, Tom I ("Budowa miasta w przeszłości"), Tom II ("Budowa miasta współczesnego"), Wydawnictwo Ministerstwa Odbudowy Nr 11, Warszawa 1948.
15. Zimowski L.: Modelowanie w teorii urbanizacji. Wydział Architektury Politechniki Poznańskiej, Poznań 2000.
16. E-skrypty dla przedmiotu „Teoria projektowania urbanistycznego i Projektowanie urbanistyczne”.

Literatura uzupełniająca:

1. Bogdanowski J.: Krajobraz miasta jako problem tożsamości i jakości życia. W: „Człowiek i środowisko”, Kraków 1987.
2. Borowski K.: Przemiany urbanistyczne miast i regionów z szczególnym uwzględnieniem czynników prawno - organizacyjnych. W: Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej „Architektura i Urbanistyka”, Zeszyt 3, Wyd. PP, Poznań 2002.

3. Borowski K.: Przedmiejskie transurbacje komunikacyjne. W: III Konferencja Naukowo - Techniczna SliTK „Problemy komunikacyjne miast w warunkach zatłoczenia motoryzacyjnego”. Poznań 2001.
4. Buszkiewicz J.: Nowe tendencje w kształtowaniu przestrzeni miasta. W: Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej, Budownictwo Lądowe, Zeszyt 33, Prace Instytutu Architektury i Planowania Przestrzennego, Poznań 1990.
5. Domański R.: Miasto innowacyjne. Studia KPZK PAN, Tom CIX, Warszawa 2000.
6. Fikus M.: Przestrzeń w zapisach architekta. Wydział Architektury Politechniki Poznańskiej, Agencja Wydawnicza Zebra, Poznań – Kraków 1999.
7. Jastrząb T.: Place i rynki jako zagadnienie urbanistyczne. Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 2002.
8. Ostrowski W.: Wprowadzenie do historii budowy miast. Ludzie i środowisko. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1996, (wyd. 2, 2001).
9. Wallis A.: Miasto i przestrzeń. Warszawa 1977.

Obciążenie pracą studenta

forma aktywności	godzin	ECTS
Łączny nakład pracy	143	6
Zajęcia wymagające indywidualnego kontaktu z nauczycielem	78	3
Zajęcia o charakterze praktycznym	87	3

Bilans nakładu pracy przeciętnego studenta

forma aktywności	liczba godzin
udział w wykładach	30 h
udział w ćwiczeniach/ laboratoriach (projektach)	45 h
przygotowanie do ćwiczeń/ laboratoriów	15x2h = 30 h
przygotowanie do kolokwium/przeglądu zaliczeniowego	9 h
udział w konsultacjach związanych z realizacją procesu kształcenia	6x0,5h = 3 h
przygotowanie do egzaminu	24 h
obecność na egzaminie	2 h

Łączny nakład pracy studenta: **6 ECTS** **143 h**

W ramach tak określonego nakładu pracy studenta:

- zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich:
30 h + 45 h + 3 h = **78 h** **3 ECTS**